

monokróm festményének Alessandro Baricco *Tengeróceán* című regényével való összevetését. Megkockáztatom, hogy a tanulmány – kiindulásában legalábbis – emlékeztet arra a vállalkozásra, amelyet legkonkrétabban talán Ervin Panofsky képviselt például *A neoplatonikus irányzat és Michelangelo* című esszéjében, ahol is az alkotó munkáinak jelentését a művek korabeli textusokkal való dialógusba léptetésével oldja ki a jelen számára. Megjegyzem, hogy Dunajcsik Mátyás dolgozata persze ettől különböző, ha úgy tetszik, némileg „korszerűbb” konzekvenciákat hordoz.

Bordács Andrea tanulmányában azon kortárs művek áttekintését találjuk, amelyek esetében az (ön)reprezentáció kérdése sajátos, akár technikai vonatkozásban is újszerű formában jelenik meg, valamint olyan munkák állnak a szerző érdeklődésének fókuszában, amelyek a közvetítettséggel kísérletezve reflektálnak a kortárs képalkotási technikákra – a médiumra egy olyan műfaj (az önarckép) kontextusában, ahol az *én* kérdése összetett ismeretelméleti háttérbe ágyazódik. A művészi tárgymegragadás ugyancsak figyelemreméltó bemutatását olvashatjuk Gerőcs Júlia képelemzésében is, ahogy Czene Márta aktualizált, a múlt bámulatos remekműveit mégis „szereztetlejesen” megidéző oltárképét tárja az olvasók elé meglehetősen aprólékosan.

Ahogy az rövid ismertetőmből talán kiderült, a kötet készítői által célzott, a különbségeket felölelő tematika akár teljesülhet is, amit a kortárs művészet „tágas világának” együtt-látása garantálhat.

BORÓK SZABOLCS

(Szerkesztette Markója Csilla, Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, Budapest, 2006, 142 oldal, 1400 Ft)

Sziget a szárazföldön Előadások a Posticumban

A kötet előszava igazít el a nagyváradi Posticum mibenlétét illetően: „keresztény kulturális és ifjúsági szervezet”, „tagjai katolikus papok és fiatal pedagógusok”, „az egyesület fennállásának eddigi tíz éve alatt egy képzületbeli európai értékrend esetlenségével szállt szembe”. Az utóbb említett program részeként az egyesület 2001-ben, 2002-ben és 2004-ben konferenciát szervezett, az ezeken elhangzott előadások szövege olvasható a könyvben (összesen tizenhét).

Az első konferencia a keresztény hit és a filozófia kapcsolatát, valamint a vallásfilozófia néhány központi kérdését (szent és profán viszonya, „messiási logika”, „istenképesség”, bűnbeesés) vizsgálta. A legátfogóbb kérdéseket Gáspár

Csaba László (*Ván-e „helye” Istennek a technikai civilizációban? Gondolkodás és istentapasztalat*) és Bruncsák István (*A halott Isten öröksége*) járta körül. Közös belátásuk, hogy a filozófia nem vezet el a Biblia Istenéhez, a technikai kor „számító gondolkodása” meg egyenesen kizár mindenféle istentapasztalatot – a filozófusok istene valóban halott. Az Istenről, vagyis a gondolkodás végső feltételeiről való (a technikai civilizációban is lehetséges, a „számítóval” szembeállított „eszmélkedő”) gondolkodás nem ad bizonyosságot, de megszabadíthat a tagadás bizonyosság-igényétől és a szükségyszerűségekből fölépített bálványoktól, így utat nyithat az igazi istenélménynek, amely azonban már csak a kegyelem révén érhető el: „a filozófiában kialakult mai helyzet – Isten teljes másságának, elérhetetlenségének hangsúlyozása, ugyanakkor istentapasztalatok leírása és értelmezése – jobban összhangba hozható a Biblia Istenével. A kezdeményezés Istenről indul.” Az így föl-fogott filozófia „felkeltheti a személyes létezését, a pusztán humánumon túli életforma utáni vágyat, visszanyerve ezzel egykori sapientia jellegét”.

Miután az első előadás-sorozat a keresztény filozofálás lehetőségfel-

tételeit és az alapfogalmak változatlan használhatóságát mutatta föl, a másik kettő egy-egy aktuális körhívással szembesítette ezt a szellemiséget. A 2002-es konferencia „a bioetika és a keresztény vallás lehetséges kapcsolataival” foglalkozott. A tanulmányok többek között e

kapcsolat antropológiai, gazdasági-társadalmi vetületeit vizsgálják, Jávor Benedek pedig azt bizonyítja, hogy a bibliai teremtéstörténet – egyes nagy hatású elméletekkel szemben – igenis összhangba hozható a környezetvédelem szempontjaival. Karátson Gábor

Böhme kapcsán veti fel, hogy a „redukcionista természettudomány mellett megvolt [...] a lehetősége a kvalitatív filozofálásnak is”, amely szerint „Isten nem a jelenségek mögött áll [...], hanem élő Istenként ma is mindenben jelen van”.

A sorrendben utolsó konferencia témája a „kibervilág” volt, itt elsősorban az isteni teremtés és az emberi alkotás hasonlóságai és különbségei kerültek a középpontba, valamint a kettő egybeesésének veszélyei.

STURM LÁSZLÓ

(Szerkesztette Zsuzsán Gyula, *Posticum, Nagyvárad, 2006, 220 oldal, ármegjelölés nélkül*)